

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Методичні рекомендації
до виконання курсового проєкту
для здобувачів вищої освіти спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок»
освітньої програми «Митний контроль»
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2024

УДК 339.543(072.034)

О-64

Укладачі: О. Є. Найденко
Н. О. Москаленко

Затверджено на засіданні кафедри митної справи і фінансових послуг.

Протокол № 1 від 01.09.2023 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Організація митного контролю [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання курсового проєкту для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньої програми «Митний контроль» другого (магістерського) рівня / уклад. О. Є. Найденко, Н. О. Москаленко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2024. – 38 с.

Визначено загальні вимоги до організації процесу підготовки, виконання та захисту курсового проєкту магістрів із виокремленням таких основних етапів: вибору теми дослідження; визначення мети та завдань дослідження; розгляду теоретичних аспектів розв'язання проблеми; підбору фактичного матеріалу і його аналізу; формулювання висновків та оцінювання визначених результатів. Подано тематику курсових проєктів, структурні елементи, вимоги до їхнього оформлення.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньої програми «Митний контроль» другого (магістерського) рівня.

УДК 339.543(072.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2024

Вступ

Підготовка кваліфікованих фахівців передбачає закріплення теоретичних знань через їх практичну реалізацію під час виконання курсового проєкту (КП). Виконання курсового проєкту має допомогти здобувачам вищої освіти набути вмінь і навичок щодо аналізу та синтезу наукових джерел, обґрунтування проблем за напрямом дослідження, оцінювання стану окремих елементів податкової системи України, узагальнення зарубіжного досвіду побудови податкових систем, розроблення рекомендацій щодо імплементації зарубіжного досвіду оподаткування в українське податкове законодавство.

Курсовий проєкт – це самостійна навчально-наукова робота дослідницького характеру, спрямована на вивчення конкретної проблеми. У процесі виконання курсового проєкту здобувачі вищої освіти опановують методи та набувають уміння проведення наукового дослідження.

Як наукове дослідження, курсовий проєкт є необхідною формою реалізації інтелектуальної діяльності здобувача вищої освіти, залучення його до наукового пошуку. Курсовий проєкт дає змогу виявити творчий і науковий потенціал здобувача вищої освіти, а також може бути сходиною для подальшої наукової роботи. У процесі його підготовки магістри розвивають навички самостійного вивчення й узагальнення наукової літератури з будь-якого вузького питання; виявляють нові й нерозв'язані наукові проблеми.

Написання КП допомагає сформувати творче мислення здобувача вищої освіти, перевірити навички збирання, аналізу, синтезу та інтерпретації джерел, уміння формулювати висновки та пропозиції. КП показує рівень підготовки здобувача вищої освіти, ступінь оволодіння ним теоретичними знаннями та вміння використовувати набуті в процесі навчання знання з навчальної дисципліни.

Мета курсового проєкту полягає в систематизації, закріпленні та розширенні теоретичних знань, ознайомленні з методами, напрацьованими іншими дослідниками у сфері організації митного контролю, а також у науковому обґрунтуванні результатів власних досліджень.

Основні принципи виконання курсового проєкту такі:

ініціативність і добровільність у виборі здобувачем вищої освіти конкретної теми;

обов'язковість і самостійність виконання;

індивідуальність консультування науковим керівником кожного здобувача вищої освіти за темою і змістом його курсового проєкту;

відповідальність кожного здобувача вищої освіти за своєчасне і якісне виконання КП та дотримання регламенту його написання.

У процесі підготовки курсового проєкту потрібно виявити розуміння сутності наукових концепцій і теоретичного узагальнення; отримати широку базу аналітичного матеріалу; застосувати їх до вирішення поставлених завдань; продемонструвати аналітичне мислення та узагальнення; показати ґрунтовні знання зі спеціальності, високий рівень фахових знань; продемонструвати вміння комплексного використання літератури; виявити потенціал до поглибленої аналітичної роботи.

Курсовий проєкт має відповідати таким вимогам:

бути цілеспрямованим, тобто присвяченим дослідженню конкретної проблеми у сфері оподаткування;

бути логічно та послідовно структурованим за змістом;

вирізнятися глибиною дослідження та повнотою висвітлення визначених питань;

включати переконливу аргументацію викладених думок;

вирізнятися точністю і стислістю формулювань, конкретністю викладення матеріалу;

містити обґрунтовані висновки і рекомендації;

відображати вміння працювати з науковими джерелами з теми проєкту.

Успішне написання курсового проєкту залежить від чіткого дотримання основних вимог до нього. У процесі оцінювання курсових проєктів комісія враховує дотримання вимог до оформлення роботи, якість самого наукового дослідження, уміння захистити сформульовані положення та висновки. Проєкти, оформлені з порушенням установлених вимог, не допускають до захисту. Невідповідність в оформленні курсового проєкту може суттєво вплинути на остаточну оцінку. Дотримання здобувачем вищої освіти усіх вимог до оформлення курсового проєкту сприяє вихованню в нього належного стилю роботи, формує вимогливість до себе, розвиває певні навички ведення наукового дослідження.

Під час виконання курсового проєкту здобувачі вищої освіти набудуть таких фахових компетентностей і опанують такі результати навчання (табл. 1).

Перелік фахових компетентностей і результатів навчання

Компетентності	Результати навчання
1	2
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	<p>ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.</p> <p>ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності</p>
ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	<p>ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях</p>
ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії	ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів
ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	ПР07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності
СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання	ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування
СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування	ПР11. Застосовувати поглиблені знання у сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень
СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування	ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

1	2
СК10. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики проблем та обґрунтування шляхів їх вирішення у сфері митної політики та митно-тарифного регулювання	<p>ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.</p> <p>ПР14. Застосовувати методи митно-тарифного адміністрування та контролю для здійснення митного оформлення товарів у ЗЕД</p>
СК11. Здатність здійснювати адміністрування митних та податкових платежів з метою забезпечення комунікацій між контролюючими органами та платниками податків у процесі здійснення контрольних заходів	ПР15. Здійснювати адміністрування митних та податкових платежів з метою обліку платників податків та визначення сум митних та податкових платежів у процесі їх декларування

Послідовність виконання та зміст курсового проєкту

Перед початком виконання курсового проєкту здобувач вищої освіти має вивчити основні вимоги щодо його написання. Крім того, кожен етап написання курсового проєкту потрібно узгоджувати з науковим керівником. Для раціонального використання часу слід дотримуватися такого алгоритму:

вибір теми, визначення мети і завдань проєкту, об'єкта і предмета дослідження;

підбір і аналіз джерел з теми;

складання попереднього плану;

написання основного тексту проєкту;

формулювання висновків і рекомендацій;

оформлення списку використаних джерел і додатків;

підготовка до захисту курсового проєкту.

Виконання проєкту проходить за графіком, затвердженим кафедрою.

Структура курсового проєкту має стандартизований характер і містить титульний аркуш, зміст, вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел (літературу), додатки.

Загальний обсяг курсового проєкту становить 35 – 40 с.

Титульний аркуш курсового проєкту (додаток А) містить назву закладу вищої освіти та кафедри; тему проєкту; дані про автора; науковий ступінь, учене звання, прізвище, ім'я, по батькові керівника та консультантів; назву міста, рік.

Зміст містить назви та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів і підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Приклад оформлення змісту наведено в додатку Б.

Вибір теми курсового проєкту

Виконання курсового проєкту розпочинають із вибору теми та затвердження її кафедрою. Тему курсового проєкту здобувачі вищої освіти вибирають із запропонованого кафедрою переліку або формулюють самостійно (додаток В).

До остаточного затвердження тематики є можливим корегування теми відповідно до пропозицій здобувачів вищої освіти. Це дозволяє

стимулювати творчий пошук і самостійність наукового дослідження. Під час вибору теми основними критеріями мають бути актуальність; наявність теоретичної бази; можливість виконання теми з огляду на наявні дані; можливість отримання від упровадження результатів дослідження економічного ефекту.

Вимоги до написання вступу

У вступі розкривають сутність і стан вивчення наукового питання, його значущість, актуальність розроблення, називають науковців, які займалися вибраною тематикою, формулюють мету й завдання проєкту, об'єкт і предмет, вибрані методи дослідження та їхнє практичне значення.

Висвітлення **актуальності** теми курсового проєкту має бути коротким і аргументованим. Правильне викладення актуальності визначає стратегію дослідження, дозволяє відокремити головне від другорядного та визначити проблему власного пошуку. Сформульована **проблема** дослідження орієнтує автора на її розв'язання (теоретичне чи практичне), що зумовлює і мету дослідження.

Після визначення актуальності проєкту за алфавітним порядком указують науковців, які займалися досліджуваною проблемою. Наукові праці цих авторів слід обов'язково наводити в списку літератури.

Приклад. Серед авторів, які у своїх працях вивчали проблему боротьби з порушенням митних правил і контрабандою, варто назвати: К. Крисовата [20], О. Кукшинова [21], Л. Полуніна [30], А. Тимошенко [46].

Мету дослідження формулюють як коротко виражений очікуваний результат проєкту.

Приклад формулювання мети проєкту. Мета курсового проєкту – узагальнення теоретичних аспектів і розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення засобів боротьби з контрабандою тютюнових виробів під час переміщення їх через митний кордон України.

Сформульована мета має орієнтувати здобувача вищої освіти на формулювання конкретних **завдань**, послідовне вирішення яких і є необхідною умовою досягнення мети. Завдання формулюють у формі переліку (вивчити ..., описати ..., визначити ..., дослідити ..., з'ясувати сутність ..., показати ..., узагальнити ..., установити ..., виявити ...,

довести ..., упровадити ..., вивести залежність ..., установити взаємозв'язок ..., проаналізувати ..., розробити ..., дати рекомендації тощо). Формулювати завдання потрібно якомога ретельніше, оскільки опис їхнього вирішення становить зміст підрозділів курсового проєкту.

Приклад формулювання завдань проєкту:

узагальнити поняття та нормативно-правове забезпечення протидії контрабанді;

розглянути напрями роботи контролюючих органів за операціями з тютюновими виробами;

здійснити аналіз порушень, пов'язаних із контрабандою;

проаналізувати динаміку експорту та імпорту тютюнових виробів;

розглянути зарубіжний досвід протидії контрабанді тютюнових виробів;

запропонувати шляхи вдосконалення роботи контролюючих органів щодо протидії контрабанді тютюнових виробів.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і вибрані для вивчення.

Приклад формулювання об'єкта курсового проєкту.

Об'єктом курсового проєкту є процес протидії контрабанді тютюнових виробів.

Предмет – це те, що міститься в межах об'єкта.

Приклад формулювання предмета курсового проєкту.

Предметом курсового проєкту є організаційні та методичні засади боротьби з контрабандою тютюнових виробів.

Об'єкт і предмет курсового проєкту як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Методи дослідження – це способи досягнення мети та завдань курсового проєкту.

До загальнонаукових методів, які використовують під час написання курсових проєктів, належать такі: спостереження, порівняння, обчислення, вимірювання, експеримент, узагальнення, абстрагування, формалізація, аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія, моделювання, ідеалізація, ранжування, а також аксіоматичний, гіпотетичний, історичний і системні методи.

Приклад формулювання методів курсового проєкту. У роботі було використано такі наукові методи дослідження: теоретичного узагальнення, систематизації (для узагальнення теоретичних аспектів

контрабанди); статистичні методи аналізу (для дослідження діяльності митних і податкових органів щодо організації контролю за операціями з тютюновими виробами); логічного обґрунтування та узагальнення (для визначення ключових напрямів обґрунтування змін у сфері контролю за обігом тютюнових виробів з урахуванням зарубіжного досвіду).

Наприкінці вступу можна давати посилання на наукові праці здобувача вищої освіти (за наявності).

Приклад. Результати курсового проєкту було оприлюднено в [25].

Рекомендований обсяг вступу – 2 с.

Вимоги до написання основної частини

Курсовий проєкт передбачає засвоєння, закріплення та розширення теоретичних знань, ознайомлення з методами та напрацюваннями інших дослідників у сфері митного контролю, обґрунтування результатів власного дослідження.

Основна частина курсового проєкту складається з трьох розділів, у яких детально розглядають методiku і техніку дослідження та узагальнюють результати. Матеріали слід систематизувати, ретельно проаналізувати, узагальнити і лише потім використати в тексті проєкту.

Перший розділ курсового проєкту передбачає розгляд нормативно-правових актів (законів, наказів, інструкцій, постанов тощо) та норм міжнародного права, що стосуються вибраної теми, які встановлюють правові норми та регулюють відносини в межах об'єкта дослідження і містять визначені правила його діяльності.

У цьому розділі передбачено глибокий аналіз головних проблемних питань за темою курсового проєкту, критичний аналіз положень чинного законодавства, проєктів нормативно-правових актів. Розглядаючи певне питання, слід проаналізувати його законодавче регулювання, визначити проблеми та недоліки. Доцільно завершувати розгляд питання обґрунтуванням пропозицій щодо вирішення наявних проблем, а також напрямів удосконалення відповідного правового інституту. Власна позиція автора в кожному випадку має бути належно аргументована. Буде доречним проведення порівняльного аналізу положень зарубіжної правової доктрини та практики зарубіжних країн.

Особливу увагу приділяють дискусійним проблемним питанням: протиріччя в законодавстві потрібно критично проаналізувати, на основі цього сформулювати й аргументувати свою думку та пропозиції. Наукові

джерела слід використовувати з обов'язковим посиланням на них; запозичення чужих думок без посилання на автора не дозволено. Наукові праці належить використовувати творчо, супроводжуючи наукові положення власними думками і висновками з відповідного питання; просте переписування чужих думок, а також їх пряме цитування у великій кількості є недоцільним.

Усі нормативно-правові акти застосовують у чинному стані. Застарілі норми чи акти можна використовувати тільки в порівняльному та історичному аспектах. Проєкт, що ґрунтується на положеннях нечинних (застарілих) нормативно-правових актів, не може бути допущеним до захисту й одержати позитивну оцінку.

У **другому розділі** основної частини курсового проєкту проводять аналіз статистичних даних за тематикою дослідження. Організація збирання інформації передбачає, передусім, складання переліку необхідних аспектів із кожного досліджуваного питання, залежно від яких підбирають аналітичні дані (за країнами, щодо світового господарства, окремих сфер діяльності, підприємств тощо).

Оптимальним також є аналіз міжнародних рейтингів та індексів, розроблених провідними міжнародними установами й організаціями, з метою дослідження напрямів діяльності країни та зіставлення статистичних даних різних країн світу. Загальний аналіз може бути деталізовано аналізом ключових положень методик рейтингових оцінок, ідентифіковано перелік релевантних факторів, які є складовими інтегрального показника рейтингової оцінки.

Аналітичні показники повинні охоплювати період п'яти років та бути достатньо новими – не раніше п'яти років від дати виконання курсового проєкту (використання застарілих даних призведе до неточних, неактуальних висновків). Вони мають бути вірогідними, достатніми та виконаними відповідно до чинних методик.

У процесі виконання проєкту доцільно використовувати методичний апарат, що складається з дослідження, аналізу та синтезу, опису, порівняння, індукції, системного і комплексного підходу, вертикального та горизонтального аналізу, кластерного аналізу, кореляційно-регресійного аналізу тощо.

Результати аналізу слід подавати в таблицях, діаграмах, графіках. Типовими помилками, що допускають здобувачі вищої освіти в аналітичному розділі проєкту, є проведення аналітичних дій без обґрунтування

їхньої необхідності; відсутність чітких висновків після побудованих таблиць, графіків, рисунків; відсутність структурно-логічного зв'язку між аналітичними діями.

Статистичний аналіз виконання Зведеного бюджету України за митними платежами здійснюють за даними Міністерства фінансів України, розміщеними на офіційному сайті (<https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik>).

Інформація щодо зовнішньоекономічної діяльності міститься на сайті Державної служби статистики (<https://www.ukrstat.gov.ua/>).

Обсяги експортних та імпортних операцій за товарами та країнами містяться на сайті Міністерства економіки України (<https://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=ce61591c-858a-4e77-885e-edabb095097c&tag=ZovnishniaTorgivlia-analitika->).

У **третьому** розділі курсового проєкту потрібно розглянути світовий досвід розвитку досліджуваного питання, світові тенденції (форсайт-прогнози). Обов'язковим є огляд розвитку наукової думки з теми дослідження в різних країнах світу, виокремлення спільних та відмінних рис, визначення особливостей і напрямів розвитку.

У розділі доцільно розглянути міжнародні організації, що впливають на формування політики відповідно до теми дослідження, програми міжнародного співробітництва як провідний інструмент розвитку теми дослідження; проаналізувати особливості впливу держави на розвиток вибраної теми, визначити певні моделі її регулювання та виокремити особливості митного контролю в зарубіжних країнах. **Обов'язково слід обґрунтувати напрями адаптації світового досвіду функціонування митного контролю до національного середовища.**

Під час виконання проєкту використовують методи спостереження, порівняльного аналізу, моделювання, теорії ймовірності, математичної статистики, методи соціальних досліджень (опитування, анкетування) та ін. Результатами дослідження можуть бути емпіричні, графічні та інші залежності, проєкти нормативних актів, моделі, схеми та структури, фінансово-економічні рішення, розроблені методики тощо.

Типовими помилками, що допускають здобувачі вищої освіти в третьому розділі проєкту, є такі: рекомендації більшою мірою присвячено проблемам оптимізації предмета дослідження в загальному плані, не порушено питання їх практичного застосування до об'єкта, який досліджують; інформація в третьому розділі дублює інформацію першого чи другого розділу; немає чітких висновків за результатами проведених досліджень;

немає структурно-логічного зв'язку між аналізом, проведеним у другому розділі, і напрямками вдосконалення в третьому розділі.

Дані щодо податкових та митних надходжень у країнах ЄС застосовують із сайту Євростату (https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/economic-analysis-taxation/taxation-trends-european-union/taxation-trends-report-previous-edition_en).

Вимоги до написання висновків

Висновки курсового проєкту відіграють роль закінчення, зумовленого логікою проведення дослідження у формі синтезу накопиченої в основній частині наукової інформації. Цей синтез – послідовне, логічне викладення отриманих підсумкових результатів та їхнього співвідношення із загальною метою і конкретними завданнями, поставленими і сформульованими у вступі. У висновках стисло узагальнюють виконане дослідження: визначають не тільки його теоретичну значущість, яка випливає з кінцевих результатів, а й практичну цінність. Висновки тісно пов'язані зі вступом. Мета і завдання курсового проєкту, зазначені у вступі, мають бути відображені у висновках як результати чи рекомендації. У висновках потрібно узагальнити результати дослідження в аспекті окремих розділів основної частини проєкту. Рекомендовано виокремлювати висновки за розділами. Висновки мають містити стисле викладення теоретичних і практичних результатів, отриманих автором проєкту особисто в ході дослідження, а також обґрунтування перспектив проведення подальших досліджень у цій галузі.

Рекомендований обсяг висновків – 2 – 3 с.

Приклад одного з висновків до курсового проєкту.

Узагальнено поняття і нормативно-правове забезпечення протидії контрабанди. Визначено заходи запобігання контрабанді в митному законодавстві. Розглянуто міру відповідальності за порушення норм статей Кримінального кодексу України. Узагальнено типологію контрабанди, а також визначено об'єктивні та суб'єктивні фактори, які впливають на неї. Охарактеризовано шляхи приховування контрабанди та способи вчинення контрабандних дій. З'ясовано, що в чинній редакції кримінального законодавства більшість товарів виведено з-під дії кримінальної відповідальності.

Посилання на інших авторів, їх цитування, а також наведення загальновідомих істин не допускають.

Формування та оформлення списку використаних джерел і додатків

Після визначення теми та дослідницького завдання розпочинають інформаційний етап дослідження. Роботу над курсовим проектом починають із пошуку науково-методологічної бази дослідження: законів і нормативно-правових актів, друкованих та періодичних видань, інформаційних і статистичних джерел.

Зібраний матеріал потребує сортування і критичного оцінювання. Починаючи дослідження, слід ознайомитися з найновішою літературою з теми. Новіші праці переважно є повнішими і точнішими. Крім того, дослідження теми слід починати з узагальнювальних праць, які дозволять охопити проблемне поле дослідження, а, відповідно, і більш чітко окреслити проблемні позиції, які потребують вирішення.

У **списку використаних джерел** наводять законодавчі, нормативні акти, наукові джерела з досліджуваної проблеми.

Рекомендована загальна кількість позицій у списку використаної літератури – не менш ніж 30 джерел.

Опис використаних джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. Список використаної літератури та додатки не входять у загальний обсяг курсового проекту.

У список джерел не включають праці, на які немає посилання в тексті курсового проекту, і їх фактично не було використано.

У списку літератури **обов'язково** мають бути зарубіжні видання, а також переважна кількість сучасної наукової літератури (статті, монографії), зокрема праці науковців ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

У **додатках** доцільно подавати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття курсового проекту: використані в проекті дані про діяльність об'єкта дослідження за останні три роки; проміжні математичні доведення, формули та розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; інструкції та методики, опис алгоритмів і програм вирішення завдань, розроблених у процесі виконання проекту; ілюстрації допоміжного характеру, наукові публікації автора (за наявності), що містять найбільш вагомні результати дослідження.

Вимоги до оформлення курсового проєкту

Курсовий проєкт виконують державною мовою. Викладення змісту має бути літературним, чітким і зрозумілим, стиль мови – науковим. Для наукового тексту характерними є смислова завершеність, цілісність і зв'язність. Важливим засобом вираження логічних зв'язків є спеціальні функціонально-синтаксичні засоби зв'язку, що вказують на послідовність розвитку думки (спочатку; насамперед; потім; по-перше; по-друге; отже), заперечення (проте; але; тоді як; однак), причинно-наслідкові відношення (таким чином; тому; завдяки цьому; відповідно до цього; унаслідок цього), перехід від однієї думки до іншої, результат, висновок (отже; як висновок; на закінчення зазначимо; усе наведене дає змогу зробити висновок; підсумовуючи; слід зауважити ...).

Курсовий проєкт слід виконувати тільки за допомогою комп'ютера гарнітурою шрифту **Times New Roman (розмір шрифту 14)** з інтервалом **1,3** на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм).

Текст розміщують, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Для уникнення ситуації, коли нижнє поле по тексту роботи відрізняється за розміром, потрібно здійснити такі налаштування у Word: виділити весь текст, у меню «Абзац» у другій вкладці прибрати всі відмітки, особливо стежити, щоб перший пункт «Заборона висячих рядків» був **незаповнений**.

Заголовки структурних частин проєкту пишуть великими літерами симетрично до тексту (не можна їх підкреслювати, переносити слова): ЗМІСТ, ВСТУП, 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ... (назва розділу), ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ. Крапку в кінці заголовків не ставлять.

Кожен **розділ** курсового проєкту треба починати з нової сторінки. Мінімальний обсяг кожного розділу – 8 с., максимальний – 10 с. На попередній сторінці має бути не менше 14 рядків тексту.

Відстань між заголовком розділу і наступним текстом має дорівнювати одному-двом рядкам. Крім того, після заголовка розділу і відповідного відступу на сторінці має бути розміщено не менше трьох рядків тексту.

Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Нумерація розділів у курсовому проєкті має бути наскрізною арабськими цифрами **від центру сторінки**. Після номера розділу ставлять крапку і пишуть назву розділу великими літерами, наприклад:

1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ КОНТРАБАНДИ

Ілюстрації (схеми, графіки) і таблиці потрібно подавати безпосередньо після тексту, де їх згадано вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках курсового проєкту, включають до загальної нумерації сторінок. На всі ілюстрації в тексті дають посилання, наприклад: «... на рис. 1.3 наведено етапи реалізації податкової політики».

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку; наприклад: «Рис. 1.2.» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в проєкті подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці має складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставлять крапку, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо в проєкті одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. У тексті слово «таблиця» скорочують як «табл.»

У разі перенесення частини таблиці на інший аркуш (сторінку), слово «Таблиця» та її номер указують один раз справа над першою частиною таблиці. Над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» (якщо це друга чи наступна частина) або «Закінчення табл.» (якщо це остання частина) і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2», «Закінчення табл. 1.2».

Формули в проєкті нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, у яких наводять довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ... .

2. ... .

Рисунки

Рисунки повинні мати змістовну назву, яку розміщують після номера рисунка. За потреби ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий текст).

Відстань між останнім рядком попереднього тексту і рисунком (із числовими значеннями даних), між рисунком і його назвою, між назвою рисунка і пояснювальними даними до нього, між назвою рисунка (або пояснювальними даними) і наступним текстом має дорівнювати одному рядку. Підпис під рисунком розміщують по центру сторінки.

У рисунках обов'язково подавати назви осей та підписи даних. Гарнітура шрифту в ілюстраціях – Times New Roman, кг. 12. Розташування підписів осей по всьому проєкту роблять однаково.

Рисунки розміщують **(без рамки-контура по периметру)** після посилання на них у тексті, наприклад: «Кожна марка акцизного податку для тютюнових виробів має оригінальну кольорову гаму: для тютюнових виробів вітчизняного виробництва з фільтром та без фільтру (сигарети, цигарки) використовують зелений колір (рис. 1.5)».

Далі слід зробити висновки щодо динаміки показників, наведених на рис. 1.5. Не можна закінчувати розділ або підрозділ рисунком без тексту на сторінці. Не бажано розташовувати декілька рисунків підряд, не розділяючи їх текстом із поясненнями.

Приклад оформлення рисунка подано на рис. 1.

Рис. 1.5. Зразки марки акцизного податку для тютюнових виробів вітчизняного виробництва з фільтром та без фільтру

Рис. 1. Приклад оформлення рисунка

Таблиці

Цифровий матеріал переважно оформлюють у вигляді таблиць. Кожна таблиця має назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Назву таблиці та слово «Таблиця» починають із великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф починаються з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків має бути не меншою за 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного проєкту або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. У разі перенесення таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною, усі графи першої частини нумерують арабськими цифрами. На другому аркуші після слів «Продовження табл. (номер)» повторюють нумерацію граф таблиці. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Відстань між словом «Таблиця» й останнім рядком попереднього тексту має дорівнювати одному рядку. Назву таблиці пишуть на наступному рядку. Відстань між назвою таблиці та головкою таблиці, а також між таблицею і наступним текстом має дорівнювати одному рядку. Після головки таблиці на сторінці розміщують не менше двох рядків таблиці.

Варто розглянути конкретний приклад побудови таблиці. Насамперед, у тексті роблять посилання на таблицю. Приклад посилання на таблицю та її оформлення подано на рис. 2.

Важливим аспектом контролю за платниками акцизного податку за тютюновими виробами є дотримання ними правил ліцензування виробництва й реалізації такої продукції (табл. 2.11), що може безпосередньо вплинути на процеси, пов'язані із здійсненням митного контролю в процесі митного оформлення та встановлення фактів порушення митних правил.

Таблиця 2.11

Інформація щодо ліцензій за операціями за тютюновими виробами [24]

Дата	Кількість ліцензій на:		
	виробництво	оптову торгівлю	роздрібну торгівлю
	Тютюнові вироби		
01.01.2019 р.	29	112	82122
01.01.2020 р.	25	97	76149
01.01.2021 р.	28	109	84358
01.01.2022 р.	34	103	84654

Рис. 2. Приклад посилання на таблицю та її оформлення

Для компактного подання даних великих таблиць в основному тексті дозволено формувати їхній матеріал кеглем 12 з інтервалом 1.0, але по всьому проекту форматування таблиць потрібно робити однаковим. Таблиці обсягом більше однієї сторінки обов'язково виносять у додатки.

Формули

У курсовому проєкті формули розміщують безпосередньо після тексту, у якому їх згадують. Перед формулою, після формули та після пояснення до формули залишають один вільний рядок.

Якщо до формули є пояснення, то після неї ставлять кому, якщо ні – крапку.

Номер формули вказують на рівні формули в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій їх подано у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта наводять із нового рядка з абзацного відступу. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Наприклад:

Спочатку визначають оподаткований оборот за цінами реалізації за формулою:

$$O = \text{МРЦ} \times K, \quad (4.1)$$

де O – оподаткований оборот;

МРЦ – максимальна роздрібна ціна за кожним видом товару (продукції);

K – кількість товару в одиницях вимірювання (пачки сигарет).

Перелік

Перелік, за потреби, наводять у межах пунктів чи підпунктів. Перед переліком ставлять двокрапку.

Перед кожною позицією переліку можна ставити арабські цифри або малі букви української абетки, або просто починати з абзацного відступу (бажаний варіант). Наприклад:

Запропонована система показників відповідає таким вимогам:

придатність для економіко-статистичного і математичного аналізу;

здатність пояснювати причини явищ;

коректність, тобто забезпечує потрібну для практичних цілей вірогідність досліджуваного об'єкта;

прогностичність і динамічність, тобто придатність для відображення зміни процесу або явища в часі;

однозначність, тобто під час інтерпретації може бути тільки одне тлумачення.

Посилання

У процесі написання проєкту потрібно давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводять у роботі. Такі посилання дозволяють відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо

нього. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише тоді, коли в них є матеріал, який не включено до останнього видання.

Посилання в тексті проєкту на джерела позначають порядковим номером за списком літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «Відповідно до Директиви Ради 92/83/ЄЕС [6] для держав, які входять до ЄС, передбачено можливість застосовувати менші ставки акцизного податку».

Посилання на рисунки курсового проєкту вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «Як показано на рис. 1.2 ...». Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». На всі таблиці теж мають бути посилання, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.2».

Список використаних джерел

Джерела розміщують у списку в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, незалежно від типу видання. Відомості про джерела, включені до списку, наводять відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Приклади оформлення списку використаних джерел подано в додатку Г.

Примітка. У процесі виконання курсового проєкту обов'язковим є опрацювання статей науковців ХНЕУ ім. С. Кузнеця, а саме публікацій у таких наукових журналах: «Економіка розвитку», «Управління розвитком», «Бізнес Інформ», «Проблеми економіки».

Додатки

Додатки оформлюють як продовження курсового проєкту на наступних його сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Перед додатками на чистому аркуші в центрі посередині великими літерами пишуть слово «ДОДАТКИ» (Times New Roman, кг. 14). На цьому аркуші ставлять номер сторінки (його проставляють у «ЗМІСТІ»), а подальші додатки не нумерують.

Кожен додаток має починатися з нової сторінки. У правому верхньому куті над заголовком додатка малими літерами з першої великої пишуть слово «Додаток» і велику літеру, що позначає додаток. Заголовок додатка пишуть нижче від слова «Додаток» малими літерами з першої великої симетрично до тексту.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Ґ, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: «Додаток А», «Додаток Б» та ін. Один додаток позначають як «Додаток А».

Якщо додаток не вміщується на одній сторінці, його можна переносити на наступні. На другій сторінці в правому верхньому куті пишуть «Продовження додатка ...», а якщо додаток займає більш, ніж три сторінки, на останній пишуть «Закінчення додатка ...».

Якщо в проєкті як додатки використовують оригінали документів або їхні копії, і місця для слова «Додаток» і його назви немає, то перед додатком можна розміщувати чисту сторінку, на якій посередині пишуть номер та назву додатка.

Рисунки, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: «Рис. Д.1» – перший рисунок додатка Д; «формула (А.1)» – перша формула додатка А.

У додатках за відповідною літерою **обов'язково** подають результат перевірки проєкту на академічний плагіат і публікації за темою курсового проєкту (додаток Д).

Порядок захисту курсового проєкту

Захист курсових проєктів проводять на відкритому засіданні комісії. Дату захисту кожного проєкту визначають графіком засідань комісії. Списки здобувачів вищої освіти, допущених до захисту курсових проєктів, подають до комісії не пізніше ніж за тиждень до захисту.

Процедура захисту курсового проєкту є прилюдною і складається з таких дій:

доповіді автора (визначають актуальність, мету, наукову та практичну цінність проєкту; питання, винесені на захист; результати курсового проєкту). Рекомендована тривалість доповіді слухача – до 5 хв. Приклад оформлення демонстраційного матеріалу до курсового проєкту наведено в додатку Е;

відповідей на запитання членів комісії та присутніх на захисті;
підбиття підсумків захисту курсового проєкту.

Критерії оцінювання написання та захисту курсowego проєкту

Написання курсового проєкту оцінюють за такими критеріями:

1 – 35 балів – структура проєкту не відповідає встановленим вимогам; оформлення проєкту не відповідає встановленим вимогам; проєкт містить ознаки плагіату;

36 – 44 бали – структура проєкту відповідає встановленим вимогам; проєкт оформлено з незначними помилками; кількість наукових джерел у проєкті є недостатньою;

45 – 53 бали – структура проєкту відповідає встановленим вимогам; проєкт оформлено з незначними помилками; кількість наукових джерел у проєкті є достатньою, але включає лише українські джерела;

54 – 60 балів – структура проєкту відповідає встановленим вимогам; проєкт оформлено без значних помилок; кількість наукових джерел у проєкті є достатньою та включає як українські, так і іноземні джерела; за підсумками написання проєкту підготовлено наукову публікацію (тези доповіді або статтю).

Захист курсового проєкту оцінюють за такими критеріями:

1 – 23 бали – здобувач вищої освіти не підготував презентацію; доповідь не була структурованою, здобувач вищої освіти її переважно читав і не відповів на жодне запитання комісії;

24 – 28 балів – здобувач вищої освіти підготував презентацію; доповідь була структурованою, але здобувач вищої освіти її переважно читав і відповів на 1/3 запитань комісії зі значними помилками;

29 – 35 балів – здобувач вищої освіти підготував презентацію; доповідь була структурованою; здобувач вищої освіти вільно володів матеріалами доповіді і відповів на 2/3 запитань комісії (можливо, з незначними помилками);

36 – 40 балів – здобувач вищої освіти підготував презентацію; доповідь була структурованою; здобувач вищої освіти вільно володів матеріалами доповіді і відповів на всі запитання комісії (можливо, з незначними помилками).

Рекомендована література

Основна

1. Кормич Б. А. Митне право : навч.-метод. посіб. / Б. А. Кормич, Н. О. Коваль. – Одеса : Фенікс, 2021. – 132 с.
2. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 р. // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – С. 37–245.
3. Митний контроль та митне оформлення : навч. посіб. / І. П. Кекіш, О. Ю. Сидорович, О. В. Годованець. – Тернопіль : ЗУНУ, 2021. – 250 с.
4. Митна справа : навч. посіб. / Кузьмін О. Є. та ін. ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. – 240 с.
5. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92. – С. 7–56.
6. Про Митний тариф : Закон України № 2697-IX від 19.10.2022 р. // Голос України. – 2022. – № 239. – С. 1–28.
7. Танасієва М. М. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / М. М. Танасієва. – Чернівці : Технодрук, 2021. – 100 с.

Додаткова

8. Костяна О. В. Митна безпека: її сутність і місце в системі національної безпеки держави / О. В. Костяна // Бізнес Інформ. – 2020. – № 11. – С. 76–82.
9. Найденко О. Є. Боротьба з контрабандою як один із методів забезпечення митної безпеки держави / О. Є. Найденко, Є. С. Резнікова // Modern Economics. – 2019. – № 17. – С. 172–176.
10. Найденко О. Є. Митні правила захисту інтелектуальної власності в Україні / О. Є. Найденко, К. М. Азізова, Д. М. Островський // Інфраструктура ринку. – 2021. – № 60. – С. 13–20.
11. Найденко О. Є. Нормативно-правове забезпечення проведення експертиз в митній справі / О. Є. Найденко // Бізнес-навігатор. – 2022. – № 3(70). – С. 121–127.
12. Найденко О. Є. Основні аспекти становлення та розвитку митної справи України / О. Є. Найденко, А. О. Єніна, О. В. Костяна // Глобальні та національні проблеми економіки – 2018. – № 23. – С. 511–516.

13. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // *Голос України*. – 2010. – № 229–230. – С. 1–56.
14. Регіональні аспекти митно-податкової політики : монографія / В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко, В. В. Карпова та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 247 с.
15. Управління митними ризиками: теорія та практика : монографія / за заг. ред. І. В. Несторишен. – Ірпінь ; Хмельницький : ФОП Стрихар А. М., 2018. – 314 с.
16. Customs and tax aspects of the economic integration of Ukraine into the EU / Yu. Ivanov, V. Tyshchenko, O. Naidenko // *Development Management*, 2023. – № 21(2). – P. 20–29.
17. Customs policy of Ukraine in the context of cyclical economic development / O. Kostiana, V. Tyschenko, O. Naydenko, V. Ostapenko // *Financial and Credit Activity : Problems of Theory and Practice*. – 2020. – Vol. 3, No. 34. – P. 351–357.
18. The customs policy of the state through the prism of incentives and restrictions / V. Tyschenko, O. Naydenko, V. Karpova, O. Omelchenko // *Financial and Credit Activity : Problems of Theory and Practice*. – 2018. – Vol. 3, No. 26. – P. 256–267.

Інформаційні ресурси

19. Найденко О. Є. Митні режими експорту та імпорту: регулюючий аспект та податкові наслідки [Електронний ресурс] / О. Є. Найденко, К. І. Гунько // *Економіка та суспільство*. – 2022. – № 46. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2057>.
20. Найденко О. Є. Податкові наслідки та ризики застосування митних режимів [Електронний ресурс] / О. Є. Найденко, Д. М. Островський, К. М. Азізова // *Економіка та суспільство*. – 2021. – № 31. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-7>.
21. Офіційний сайт Державної митної служби України. – Режим доступу : <https://customs.gov.ua/>.
22. Офіційний сайт Державної податкової служби України. – Режим доступу : <http://tax.gov.ua>.
23. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу : <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

24. Регламент Європейського Парламенту і Ради ЄС № 952/2013 від 9 жовтня 2013 року про встановлення Митного кодексу Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_009-13#Text.

25. Тертична А. С. Роль митних органів у забезпеченні митної безпеки [Електронний ресурс] / А. С. Тертична, О. Є. Найденко // Економіка та суспільство. – 2023. – № 48. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2251>.

26. Тищенко В. Ф. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. Ф. Тищенко, В. М. Остапенко ; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 192 с. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28182>.

27. Тищенко В. Ф. Реалізація методів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в митній справі [Електронний ресурс] / В. Ф. Тищенко, О. Є. Найденко, В. М. Остапенко // Економіка та суспільство. – 2022. – № 35. – Режим доступу : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1109>.

28. Taxation Trends in the European Union-2022 [Electronic resource]. – Access mode : https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/economic-analysis-taxation/taxation-trends-european-union/taxation-trends-report-previous-edition_en.

Додатки

Додаток А

Приклад оформлення титульного аркуша курсового проєкту

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

КАФЕДРА МИТНОЇ СПРАВИ І ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Курсовий проєкт «Організація митного контролю»

на тему «Шляхи запобігання контрабанді»

Здобувача(-ки) вищої освіти _____
курсу

_____ групи
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
Голосного І. В. _____

Керівник: канд. екон. наук, доцент
Найденко О. Є.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ЕКТС _____

Члени комісії _____ В. Ф. Тищенко
_____ В. В. Карпова
_____ О. Є. Найденко

Харків – 2024

Приклад оформлення змісту курсового проєкту**ЗМІСТ**

ВСТУП	3
1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ У СИСТЕМІ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ	5
1.1. Поняття і нормативно-правове забезпечення ідентифікації товарів у процесі їхнього митного оформлення	5
1.2. Правила маркування алкогольних напоїв у ЗЕД	10
2. АНАЛІЗ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮЮЧИМИ ОРГАНАМИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ	15
2.1. Аналіз діяльності митних органів України	15
2.2. Аналіз діяльності податкових органів щодо обігу марок акцизного податку за алкогольними напоями	21
3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ	27
3.1. Зарубіжний досвід ідентифікації товарів	27
3.2. Напрями вдосконалення митного контролю за алкогольними напоями	32
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40
ДОДАТКИ	43

Перелік тем курсових проєктів

1. Організаційні засади виконання митних формальностей під час здійснення митного оформлення товарів у митному режимі імпорту.
2. Організаційні засади виконання митних формальностей під час здійснення митного оформлення товарів у митному режимі експорту.
3. Організація попереднього документального контролю під час імпорту товарів на митну територію України.
4. Подання документів та відомостей, потрібних для митного контролю.
5. Організація контролю за переміщенням товарів, які є забороненими та обмеженими для вивезення або ввезення в Україну.
6. Організація митного контролю за ввезенням гуманітарної допомоги.
7. Організація митного контролю під час ввезення в Україну товарів військового призначення.
8. Організаційно-правові засади митного контролю правильності визначення митної вартості товарів.
9. Організаційно-правові засади митного контролю правильності класифікації товарів.
10. Організаційно-правові засади митного контролю країни походження товарів під час їхнього імпорту в Україну.
11. Організаційні засади митного контролю повернення з бюджету помилково та/або надміру сплачених митних та інших платежів.
12. Використання та реалізація механізму «єдиного вікна» для цілей митного контролю та митного оформлення.
13. Особливості здійснення митного контролю товарів, що постають магазини безмитної торгівлі.
14. Особливості здійснення митного контролю товарів, що поміщають у митний режим митного складу.
15. Особливості здійснення митного контролю і митного оформлення товарів, що переміщують (пересилають) через митний кордон України в міжнародних експрес-відправленнях.

16. Здійснення митного контролю під час реалізації обов'язку забезпечення сплати митних платежів.
17. Порядок та особливості здійснення митного огляду в процесі митного контролю.
18. Організаційні засади застосування форм митного контролю.
19. Організація контролю відповідності нехарчової продукції вимогам ринку під час увезення на митну територію України.
20. Здійснення заходів державного ринкового нагляду та державного контролю нехарчової продукції.
21. Здійснення заходів митного контролю під час увезення харчових продуктів.
22. Організації митного контролю після випуску товарів у вільний обіг.
23. Організаційно-правові засади переміщення товарів за процедурою спільного транзиту.
24. Організація контролю доставки товарів до митниць призначення на митній території України за процедурою спільного транзиту.
25. Організаційно-правові засади отримання статусу авторизованого економічного оператора та спрощень під час митного оформлення.
26. Відповідальність осіб за приховування товару від митного контролю.
27. Проблемні питання митного контролю та митного оформлення імпорту кавової продукції.
28. Проблемні питання митного контролю та митного оформлення імпорту сирних продуктів.
29. Проблемні питання митного контролю та митного оформлення імпорту/експорту насіння.
30. Проблемні питання митного контролю та митного оформлення підакцизних товарів.

Приклади оформлення бібліографічного списку використаних джерел, який наводять у дипломній роботі (усі джерела подають в алфавітному порядку)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 2. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с. 3. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с. 4. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 5. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с. 2. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 3. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А. С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с. 2. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с.
Чотири автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вища математика : конспект лекцій / Т. С. Ткачук та ін. Київ, 2015. 82 с. 2. Інновації : навч. посіб. / Д. Т. Гуревич, О. С. Чекан, О. М. Грибан, В. В. Макарова. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с.
П'ять і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с. 2. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 3. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с.
Автор(и) та редактор(и) / упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с. 2. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с.

1	2
Без автора	1. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 2. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвіт. історії НАН України, 2017. 319 с. 3. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Мукачево, 4–5 жовт. 2018 р.) Мукачево : МДУ, 2018. 226 с.
Багатотомні видання	1. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. 2. Енциклопедія рослин: у 8 т. / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с.
Автореферати дисертацій	1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	1. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с. 2. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2011. № 48–49. Ст. 536. 3. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i> . 2016. 27 верес. (№ 178–179). С. 10–22.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 року. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	1. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 3. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.

1	2
Каталоги	<p>1. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад. : Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Петрик та ін. ; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба зі злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 3 / уклад. О. В. Куріпта, відп. за вип. Н. М. Щур ; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2017. 60 с.</p> <p>2. Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).</p>
Частина видання: книги	<p>1. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.</p> <p>2. Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом</i> : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212.</p>
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	<p>1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С. 202–203.</p> <p>2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 21 лют. 2013 р.) / відпов. за вип. Б. В. Мельничук. Київ, 2013. С. 331–335.</p>
Частина довідкового видання	<p>1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>2. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683.</p>
Частина видання: продовжуваного видання	<p>1. Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формулювання // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Хорошилова С. А., Малафіїк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p>

1	2
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<p>1. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>2. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>3. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No. 2. P. 109–118.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науково-педагогічної системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI : https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p> <p>2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. – URL : http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. – № 3. – С. 20–27. – URL : http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf (дата звернення: 15.11.2017 р.).</p>

Приклад оформлення публікацій до курсового проєкту

Публікації за темою курсового проєкту

повернення нереалізованого товару тощо. З метою мінімізації подібних негативних випадків пропонується організаційна схема вибіркової взаємодії аутсорсера і товаровиробника. Дана схема передбачає:

а) залучення представників компанії – аутсорсера до контролю за якістю продукції, що виробляється;

б) спільне обґрунтування аутсорсером та товаровиробником ринкової кон'юнктури, визначення стратегії продажів товарів, що посилить відповідальність товаровиробника та якість готової продукції.

Отже, в процесі конкретизації координаційного механізму контрактації в системі логістичної взаємодії, суттєвим резервом товароруку слід визначити формування інституційної бази регулювання ланцюгів товароруку та його подальшого логістичного регламентування з урахуванням нестабільності зовнішнього ринкового середовища.

1. Переваги аутсорсингу. URL: <https://tribun.com.ua/44983>

2. Логістично-аутсорсингова платформа як основа формування транспортно-логістичної системи регіону. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6000>
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6000>

Найденко О.Є.

к. е. н., доцент

Тертична А.С.

студентка

Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ В УКРАЇНІ

В Україні зараз діє податок на прибуток підприємств (ППП), який, за своєю будовою, є досить стандартною системою в міжнародній практиці. Основне призначення даного податку є регулювання підприємницьких діяльності, стимулювання розвитку інвестиційних процесів та нарощення капіталу суб'єктів підприємництва.

Об'єктом податку на прибуток підприємств є прибуток із джерел походження з України та за її межами, який обчислюється коригуванням фінансового результату до оподаткування, що визначається у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, що виникає відповідно до положень Податкового кодексу. Податковою базою податку на прибуток підприємств визнається грошове вираження прибутку як об'єкта оподаткування, визначеного згідно із статтею 134 Податкового кодексу України [0]. Базовою ставкою податку на прибуток підприємств є 18%.

Податок на прибуток підприємств в Україні належить до бюджетоутворюючих податків, проте, в контексті фіскальної ефективності поступається податку на додану вартість та акцизному податку. У 2018 році обсяг надходжень від ППП до Зведеного бюджету України становив 106182,3 млн. грн., або 8,97 % сукупних доходів, надалі фіскальний ефект від його справляння почав збільшуватися. У 2019 році надходження від ППП становив 117316,8 млн. грн., а у 2020 році – 118471,8 млн. грн.

Податок на прибуток підприємств є фактично податком на капітал. Як свідчить світовий досвід, якщо ефективна ставка податку на капітал вкладений в бізнес є дуже високою, це може негативно вплинути на приплив інвестицій в економіку країни. В Україні, ставка податку на прибуток підприємств становить 18%, в той час, як середня ставка даного податку в Європі перевищує 20%, а в ЄС – 22%. Але не зважаючи на покращення податкової системи приплив іноземних інвестицій в вітчизняну економіку скорочується. Дана тенденція обумовлена низкою причин серед яких варто виділити високий рівень корупції.

**Приклад оформлення демонстраційного матеріалу
до захисту курсового проєкту**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

КАФЕДРА МИТНОЇ СПРАВИ І ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ

**до курсового проєкту
«Організація митного контролю»**

на тему «Шляхи запобігання контрабанді»

Здобувача(-ки) вищої освіти _____
курсу
_____ групи
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
Дмитрохіна А. С. _____

Керівник: канд. екон. наук, доцент
Найденко О. Є.
_____

Харків – 2024

Зміст

Вступ.....	3
Послідовність виконання та зміст курсового проєкту.....	7
Вибір теми курсового проєкту	7
Вимоги до написання вступу	8
Вимоги до написання основної частини	10
Вимоги до написання висновків	13
Формування та оформлення списку використаних джерел і додатків	14
Вимоги до оформлення курсового проєкту	15
Порядок захисту курсового проєкту	22
Критерії оцінювання написання та захисту курсового проєкту	23
Рекомендована література.....	24
Основна	24
Додаткова	24
Інформаційні ресурси	25
Додатки.....	27

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

**Методичні рекомендації
до виконання курсового проєкту
для здобувачів вищої освіти спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок»
освітньої програми «Митний контроль»
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Найденко** Олексій Євгенович
Москаленко Наталя Олександрівна

Відповідальний за видання *В. Ф. Тищенко*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *Н. В. Завгородня*

План 2024 р. Поз. № 24 ЕВ. Обсяг 38 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

---

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*